

R E C E N Z I Ó

Christián László

Magyar Rendészet: A rendészeti felsőoktatás 50 éve című ünnepi különszám bemutatása

**Magyar Rendészet: Presentation of the special issue
„50 years of higher education in law enforcement”**

Absztrakt

A 2021-ben immár XXI.-k évfolyamát ünneplő Magyar Rendészet: A rendészeti felsőoktatás 50 éve címet viselő ünnepi különszámát szeretném a kedves olvasó számára ajánlani. A Magyar Rendészet nagy utat járt be az elmúlt két évtizedben, hogy mára a rendészettudomány megkerülhetetlen folyóiratává válhasson (MTA besorolása B kategóriás). A különszám a rendészeti felsőoktatás 50 éves fennállásának alkalmából szervezett ünnepsorozatára készült el abból a célból, hogy hiteles áttekintést adjon az elmúlt fél évszázadról, olyan szerzők révén, akik kulcsszereplői voltak ennek az időszaknak.

Kulcsszavak: rendészeti felsőoktatás, 50 év, jubileum, különszám

Abstract

I intend to commend our readers the festive special issue of the journal Magyar Rendészet in its Volume 21 in 2021, titled „50 years of higher education in law enforcement”. The periodic Magyar Rendészet made big steps in the last two decades to become an unavoidable journal of law enforcement science by today. (It has the classification B of the Hungarian Academy of Sciences). The special issue was published for the festivities on the 50th anniversary of the higher education in law enforcement with the goal to give an authentic review about the half-century with the help of authors, who were key figures of this period.

Keywords: higher education in law enforcement, 50 years, jubilee, special issue

A különszám 241 oldala 16 szerző 15 tanulmányát tartalmazza, továbbá három utánközlés teszi még hitelesebbé a különszámot. Egyszerre vagyok nehéz és könnyű helyzetben, mert a lapszám nemcsak terjedelmes, hanem nagyon tartalmas is. Úgy gondolom, az ünnepi különszám bemutatásának leghitelesebb módja, ha szerzőink gondolataiból emelek ki néhányat a teljesség igénye nélkül, felkeltve a szakmai olvasóközönség érdeklődését.

A kötet alaphangját a jelenleg hivatalban lévő országos rendőrfőkapitány, Dr. Balogh János r. altábornagy adja meg hiteles visszaemlékezéseivel. Hiteles, mert őszintén, egyúttal fontos tapasztalatokat és gondolatokat kiemelve beszél a rendőri munka alapkérdéseiről, a vezetői kihívásokról, a tanulás jelentőségéről és a Rendőrtisztai Főiskolán (RTF) szerzett élményekről, egyebek mellett Blaskó professzorral történt emlékezetes találkozásairól.

Dános Valér nyugállományú r. vezérőrnagy, aki korábban maga is az RTF hallgatója volt, őszintén vall arról, hogy mire jutott az RTF vezetőjeként 1994–1996-ig, amikor célja nem kevesebb volt, mint „fenekestől felfordítsa” az addigi képzési rendszert egy praxisorientált képzés bevezetése érdekében, amely a szocialista típusú ismeretalapú megközelítés helyett a gyakorlatot helyezte a középpontba. A komoly empirikus kutatáson alapuló, átfogó reformcsomag új alapokra helyezte volna a tisztképzést az RTF-n. A kormányrendelet-tervezetbe foglalt elképzelésekben már akkor felmerült a négyéves képzésre történő áttérés javaslata. A tervezetben foglaltak csak látszólag veszték el, hiszen Dános Valér vezérőrnagy úr új beosztásában, a rendőrségi vezetőképzés kiépítése során a kompetenciaalapú megközelítést alkalmazta.

A már életében legendává váló Blaskó Béla professzor úr magától értetődő módon főszereplője a kötetnek, mint ahogy az ötven esztendőnek is. 1978-ban lépte át először az RTF küszöbét, és ma professor emeritusként is hihetetlen vitalitással, szerteágazó, fáradhatatlan tevékenységével támogatja a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és a Rendészettudományi Kar (RTK) működését. Ezért különösen értékes, hogy két írásból is megismerhetjük gondolatait. A kiadványban előbb az 1996–2005 közötti időszak áttekintése található, amelynek ezen időszak alatt (egészen pontosan 1997–2005-ig) Blaskó Béla volt a főiskola a főigazgatója. Ebből megtudjuk, hogy 1996-ban az Országos Rendőr-főkapitányság átszervezésével összefüggésben albizottság alakult az oktatási kérdések áttekintésére, és ebből, valamint más okból készült helyzetértékelések alapján egy átfogó reformcsomag körvonalazódott 1996-ra. Megjegyzem, hogy nincs új a nap alatt, hiszen 1996-ban az intézmény 25 éves, most pedig éppen az 50

éves évfordulója is reformelképzelésekkel esik egybe, hiszen a közelmúltban hirdettük meg az RTK jövője fejlesztési programot. Finszter Géza ennek okán idézi a Koltay András rektor úrral készült Belügyi Szemle interjút. No de térjünk vissza a kilencvenes évekbe.

1997-ben történt első alkalommal, hogy az RTF főigazgatói beosztására pályázat került kiírásra, amelyet Blaskó Béla nyert el, aki nem volt irigylésre méltó helyzetben, hiszen komoly reformokat kellett megvalósítania, de ezúttal is sikerrel járt. Történt ugyanis, hogy egy bátor húzással – ahogy ő fogalmaz „előre menekülés jelleggel” – soron kívüli akkreditációt kért az RTF a MAB-tól. Az 1998. január 8-án elfogadott küldetésnyilatkozatra épülő akkreditációs beadvány alapján sikeres zárult az akkreditáció, amely a 2008/2009 tanévig rendezte ezt a fontos feltételt. Nem szabad megfélemlkezni, hogy ebben az időszakban (1998–2005) már ismét az RTF-en működött a Rendészeti Vezetőképző, Továbbképző és Kutatóintézet (RTF RVTKI) is, és a 2000-es évek elején betette a lábát a civil biztonsági szféra is a főiskolára. Érdekességként jegyzem meg, hogy a Blaskó Béla főigazgatói érának köszönhetően lett 45 percre megemelve a tanórák hossza, és ekkor lett a záróvizsgára bocsátás feltétele a középfokú C típusú nyelvvizsga.

A Bolognai folyamat adaptációja 2004-ben realizálódott az RTF-en a sikeres felsőoktatási szakalapításokkal. 2004. május 24-én az RTF mint gesztor háttérintézmény bázisán megalakult a Magyar Rendészettudományi Társaság (MRTT).

Sárkány István professzor főigazgatói, majd rektori időszakában *„a megszorítások következményeinek elhárítása érdekében paradigmaváltásra volt szükség”*. Ez egyrészt a tudományos kutatómunka iránti elköteleződés a kutatások finanszírozásában volt tetten érhető, de ennek jegyében jelent meg a főiskolán a civil képzési terület. *„A szakma objektíve létező képzési igényeire is figyelemmel kezdeményeztük – a civil biztonsági szektor prominenseinek bevonásával – a magánbiztonsági szakirány főiskolai elindítását. A megfelelő előkészítést és engedélyeztetést követően alapításkori jogosítványunkhoz 35 éven át tartó következetes ragaszkodás után – az említett okokra tekintettel – kiléptünk a civil képzési területre is”*, amely azóta stabil képzési területté fejlődött immár mesterképzéssel is megerősödvé (2020-tól). 2008-ban elindult a rendészeti vezetői mesterképzés, majd a következő mérföldkő már az NKE alapítással kapcsolatos előkészítő munka volt, jegyzi meg Sárkány professzor.

Boda József nyugállományú nb. vezérőrnagy a rendészeti felsőoktatás szakmai követelményeiről ad áttekintést, amely egyben a Belügyminisztérium által támasztott elvárásként is tekinthető a kar polgárai felé. A múltbeli szakmai követelmények áttekintése után a jelenre vonatkozó elvárások közül kiemelhető a parancsnoki, vezetői feladatokra történő hatékonyabb felkészítés, a szakmai

gyakorlatok eredményesebb végrehajtása, az idegen nyelvek ismerete, és a rendvédelmi hagyományörzés jelentősége.

Hautzinger Zoltán r. ezredes és Kovács Gábor r. dandártábornok jómagam segítségével igyekezett éles pillanatfelvételt adni a rendészeti felsőoktatásról 2021-ben. Ez különösen hasznos lehet 50 év múlva, amikor az RTK dékánja által említett időkapuszulából előkerül a mostani különszám, így az érdeklődő olvasó 2071-ben is tiszta képet kaphat az ötven évvel korábbi helyzetről. Ezen túlmenően a szerzők a jelenlegi fejlesztési elképzelések (lásd RTK jövője program) mentén tesznek kitekintést a jövő irányába.

Dsupin Ottó r. vezérőrnagy a társadalmi és a képzést érintő változásokat jelentő mérföldkövek mentén elemzi a képzés szakmai tartalmának alakulását az elmúlt öt évtizeden át. A mérföldkövek közül kiemeli a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és azon belül a Rendészettudományi Kar megalakulását, „*amely megteremtette a nemzetközi követelményeknek megfelelő felsőoktatási intézményrendszert*”. Tábornok úr pozitívan értékeli a tisztjelölti jogviszony bevezetését és javaslatokat, mérlegelendő szempontokat is megfogalmaz a parancsnoki, vezetői felkészítés fejlesztése kapcsán.

Finszter Géza professor, a hazai rendészettudomány gényusza, sokunk példaképe egy izgalmas és fontos kérdéskört jár körbe a tőle megszokott eleganciával és őszinteséggel, történetesen, hogy az egyetemi autonómia és a rendvédelmi szervezetek szigorú rendje közötti harmónia miként egyeztethető össze? Ennek során előbb emlékezteti az olvasót a rendészet és a rendészeti képzés civil gyökereire, majd jelzi, hogy meglátása szerint az útkeresés még napjainkban is tart.

Györök Ferenc, az RTF alapító parancsnoka nyomán Finszter professor arra világít rá, hogy a most ünnepezt öt évtized első felében a zárt pályakép volt jellemző, amely teljesen más megközelítést igényelt, hiszen az ő megfogalmazásában: „*A zártpályás rendszer specialistákat fogad hallgatóvá, és a tanulmányok során felruhazza őket generális ismeretekkel. A nyitott rendszer ennek éppen a fordítottja, a belépő az általános tanoktól fog eljutni a speciális tudásig.*” Talán az 50 év legnagyobb kihívása abban rejlik, hogy időközben (a rendszerváltozást követő időszakban) mennyire sikerült alkalmazkodni a nyíltpályás rendszer előterbe kerüléséhez, és stabilizálni az RTF helyét a felsőoktatás folyamatosan változó rendszerében. Az egyik legégetőbb konfliktus feloldása a mai napig időszerű: a rendészeti hierarchia által megkövetelt viselkedési minták elfogadtatása a hallgatókkal, ami nem csak generációs probléma, mert a hierarchia diktálta nevelési célt az egyetemi léttel is összhangba kellene hozni.

A közigazgatási, a honvédelmi és a rendvédelmi szakirányok egyetlen intézménybe integrálására sincs példa a nemzetközi szinten. Hogy ezeket a szervezeti kereteket értékes tartalommal töltsük ki, ez a felelősségünk és előttünk

álló feladatunk. Erről is szólt egy interjúban a Nemzeti Közszerológati Egyetem hivatalban lévő rektora, Koltay András: „*A félvszázados rendészeti felsőoktatás eredményeire és hagyományaira építve kiemelt feladatként tekintünk annak továbbfejlesztésére, modernizálására, hiszen korunk új típusú kihívásainak jelentős része a biztonság, a rendészet területét érinti. Kezdeményezésemre az oktatási rektorhelyettes koordinálásával a közelmúltban elindultak a pontos helyzetértékelésen alapuló, a jövőbe mutató fejlesztések előkészületei a Rendészettudományi Karon.*” (Hornyik, 2021).

Fórizs Sándor r. dandártábornok és Mészáros Bence r. ezredes a jeles évforduló alkalmából megvizsgálják az Egyesült Királyság és az Európai Unió néhány tagországa (német, osztrák, finn, francia, holland, román, szlovák) hasonló jellegű rendészeti felkészítéseinek sajátosságait, bemutatják az azokban érvényesülő, esetlegesen hazánkban is felhasználható jó gyakorlatokat. Az olvasó kiváló áttekintést kaphat a rendőrtisztképzést folytató intézményekben történő bekerülés nemzeti sajátosságairól, az alap és mesterképzések szerkezeti, tartalmi megoldásairól és egyes kapcsolódó PhD-kurzusokról, de olyan megoldásokat is bemutatnak, amelyekben a rendőri felkészítés polgári felsőoktatási intézményekben történik.

Németh Zsolt 2006-ban készült tanulmányának felhasználásával hiteles képet kaphatunk az RTK alapító parancsnokáról Györök Ferencről. Álljon itt egy rövid visszaemlékezés közvetlen munkatársától. „*A munka volt az életcélja. A főiskolát teljesen a magáénak »saját gyerekének« érezte, azért élt, éjszaka és a hétvégén is dolgozott. Éjszaka írt anyagokat, minden – a kezébe kerülő – papírra. Ami ötlete, gondolata volt, akár a szalvétára is leírta. Egyszer reggel beállított egy nagy halom kézzel írt papírral, 20 db A/4-es papír volt tűzőgéppel összetűzve.*”

Ruzsonyi Péter prodékán első dékáni ciklusa (2012–2015) kapcsán összegzi az RTK integrációjának releváns körülményeit és nehézségeit az Nemzeti Közszerológati Egyetem szervezetébe: *Még a Hegyén – régi helyszínen új identitás építése* címmel.

Másik tanulmányában az utóbbi évek eredményeit bemutató (2018–2021) összegzésének képzésfejlesztéséről szóló áttekintése már-már futurisztikus utópiának is tűnhet öt évtized kontextusába helyezve, hiszen többek között Z generációról, kreatív tanulás-programról és digitális bennszülöttekről van szó benne. Sajnos vagy hál’ Istennek (ez persze nézőpont kérdése), de csak megérkeztünk a jelenbe. Az említett kihívásokat tovább fokozta a COVID–19 által előidézett világjárvány az elmúlt szűk két évben, amely során az oktatóknak és hallgatóknak egyaránt több fronton kellett helytállni, amelyért köszönet és elismerés illet minden érintettet.

Sallai János professzor úr a rendészeti tisztképzést dolgozta fel az RTF

megalakulásáig, míg Sárkány István professzor az alapítástól 1990-ig folytatta a történeti áttekintést, mindketten értékes történeti csemegéket elrejtve a sorok között.

Tőreki Sándor r. vezérőrnagy, aki szintén az RTF padjait koptatta 1993–1995-ig, impozáns nemzetközi kitekintéssel kezdi írását. A legmeghatározóbb nemzetközi szakemberek írásain keresztül világítja meg a folyamatosan változó társadalmi közegben a rendőrség tevékenységét és a képzés összefüggéseit. A pár éve egyetemünkön járt amerikai vendégprofesszor Robert W. Meadows nyomán kiemeli, hogy *„a képzés célja olyan tanulási élmény biztosítása, amely egyidejűleg magában foglalja az elméletet és a gyakorlatot, amely alkalmassá teszi a frissen toborzottakat, hogy hatékonyabban működjenek rendőrként.*

A 21. század rendőrségétől a mai társadalom azt várja el, hogy kifinomult mód-szerekkel éljen, a jelentkező összetett feladatok megoldása során legyen innovatív. A modern rendőrnek ezért szakmailag képzettnek, rugalmasnak, az adott keretek és lehetőségek között kreatívnak és empátikusnak, eredményorientáltnak, illetve fegyelmezettnek kell lennie. Egyes munkakörök pedig tudományos szintű felkészültséget követelnek meg (...).”, állapítja meg Tőreki tábornok.

Történelmi lapszámot ajánlok a szíves figyelmükbe, amelynek elolvasása kivételes élményt nyújt és bepillantást enged a rendészeti felősoktatás 50 esztendejébe, a kulisszákon innen és túl.

Jó olvasást kívánok!

Felhasznált irodalom

Hornyik Zs. (2021). Rendészeti felsőoktatás a nemzet szolgálatában. Interjú Koltay Andrással, a Nemzeti Közszerológiai Egyetem rektorával. *Belügyi Szemle*, 69(5), 875-885.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Christián L. (2021). Magyar Rendészet: A rendészeti felsőoktatás 50 éve című ünnepi különszám bemutatása. *Belügyi Szemle*, 69(12), 2271-2276. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2021.12.12>